

A large-scale quarry operation is shown, featuring a yellow excavator positioned on a high ledge of white stone blocks. The background shows a steep, rocky hillside with a dirt road and more stone blocks. The foreground is dominated by a large, red-tinted area that appears to be a deep cut or a large pile of stone, with some electrical equipment visible at the bottom left.

**KRISTALLIJN
SILICIUM
OPGELET,
GEVAAR!**

www.accg.be

ABVV

Algemene Centrale
Samen sterk

De naam silicium wijst op een groep mineralen samengesteld uit silicium en zuurstof (SiO_2). Silicium komt onder verschillende vormen voor, meestal als kwarts of cristobaliet. Kristallijn silicium is hard, chemisch inert en heeft een hoge smeltwarmte. Deze kenmerken zijn zeer geschikt voor uiteenlopende industriële toepassingen.

Waar vind je het?

Kristallijn silicium is aanwezig in verschillende natuurlijke materialen (gehouwen of gemalen steen, graniet, leisteen, enz.), verwerkte materialen (beton, mortel, glas, tegels, lijm, enz.) of van minerale oorsprong.

Door de ontwikkeling van «synthetische steen» of composietsteen worden de werknemers die ze produceren of hanteren, blootgesteld aan nieuwe gezondheidsrisico's.

Welke sectoren?

De betrokken sectoren zijn onder meer chemie, keramiek, bouw, betonindustrie, cement, vezelcement, steenbakkerijen, dakpannenfabrieken, glas en groeven.

De risico's?

Kristallijn silicium dringt het lichaam binnen via de luchtwegen. Werknemers die blootgesteld worden aan siliciumstof lopen een risico op silicose, de oudste gekende beroepsziekte.

Silicose is een van de meest voorkomende vormen van stoflongziekten. Het is een progressieve fibrose, veroorzaakt door de geleidelijke opstapeling in de longen van micro-partikels van alveolair kristallijn silicium. De ziekte veroorzaakt littekenvorming in de interne gedeelten van de longen, wat kan leiden tot ademhalingsproblemen en soms tot de dood.

Bovendien blijkt uit actuele gegevens dat werknemers die aan silicose leiden meer risico's lopen dan anderen om longkanker te ontwikkelen.

Alarmerende cijfers

De eerste statistieken van het Federaal agentschap voor beroepsrisico's – FEDRIS - betreffende silicium vermelden 124 sterfgevallen die verband houden met silicose in 2017. Dat is bijna zoveel als voor asbest.

Silicium gerangschikt als “kankerverwekkend”

Sinds 1996 wordt kristallijn silicium door het Internationaal Agentschap voor Kankeronderzoek geclassificeerd als “zeker kankerverwekkend”.

Een Europese richtlijn heeft recent silicium erkend als een kankerverwekkende stof “werkzaamheden waarbij sprake kan zijn van blootstelling aan door een werkprocedé gegenereerd respirabel kristallijn silicstof”.

Preventie

Zodra de gevaren geïdentificeerd zijn, is het essentieel om al het mogelijke te doen om maximale preventie te garanderen. U moet weten dat er wettelijke bepalingen zijn voor de bescherming van de gezondheid en de veiligheid van werknemers opgenomen in de Codex over het welzijn op het werk.

Het risico vervangen of beperken

In het algemeen moeten de risico's voor de gezondheid en de veiligheid van de werknemers die voortvloeien uit een activiteit waarbij gevaarlijke chemische agentia betrokken zijn, worden geëlimineerd of tot een minimum worden beperkt.

Aangezien silicium recent is opgenomen in de Europese richtlijn betreffende de kankerverwekkende stoffen, be-

tekent dit dat zodra deze richtlijn is omgezet in de Belgische wetgeving, de werkgever zal moeten nagaan of vervanging mogelijk is en of kristallijn silicium kan worden vervangen door een ongevaarlijke of minder gevaarlijke stof.

Voor sectoren waarin silicium in zijn natuurlijke vorm aanwezig is in materialen, moet de werkgever de blootstelling zo laag mogelijk houden.

Verplichtingen voor de werkgever

De werkgever is verplicht de gezondheidsrisico's te beoordelen van werknemers die aan chemische agentia worden blootgesteld.

Dat onderzoek betreft onder meer:

- het niveau, de aard en de duur van de blootstelling via de ademhalingswegen, de huid of andere vormen van blootstelling;
- de omstandigheden van de werkzaamheden waarbij deze agentia betrokken zijn, met inbegrip van de hoeveelheid;
- eventuele grenswaarden voor beroepsmatige blootstelling: 0,01mg/m³ voor silicium in de vorm van kwarts;
- het effect van genomen of te nemen preventieve maatregelen, zoals het periodieke gezondheidsonderzoek.

NIET ONVERMIJDELIJK

Het CPBW heeft een rol

De gevaren van blootstelling aan silicium zijn niet onvermijdelijk. Er kunnen maatregelen worden genomen om de gevolgen ervan voor de gezondheid te beperken. Het CPBW moet een proactieve rol spelen bij de ontwikkeling van deze preventieve maatregelen.

Goed om weten:

Het CPBW brengt vooraf advies uit over alle projecten, maatregelen en middelen die direct of indirect, onmiddellijk of op lange termijn, gevolgen kunnen hebben voor het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk.

De werkgever is verplicht een globaal preventieplan en een jaarlijks actieplan op te stellen. Het jaarlijks actieplan omvat toekomstige maatregelen die de werkgever voor het lopende jaar zal nemen om de blootstelling aan bepaalde risico's te beperken.

Het jaaractieplan omvat onder andere:

- de prioritaire doelstellingen in het kader van het preventiebeleid voor het volgende jaar;
- de middelen en methoden om deze doelstellingen te bereiken;
- de taken, verplichtingen en middelen van alle betrokken personen.

Dit plan moet voor advies aan de leden van het CPBW worden voorgelegd. Het kan, op aanbeveling van de CPBW-leden, een punt bevatten dat verband houdt met het verminderen van de blootstelling aan silicium, het verminderen van het stofgehalte, ...

Voorstellen van acties aan het CPBW

- Bij vermoeden van blootstelling aan silicium kan het comité om metingen van de omgevingslucht verzoeken.
- Voor alle sectoren die te maken hebben met de blootstelling aan silicium, nagaan of aan de werknemers informatie en opleiding wordt verstrekt over de gevaren van SiO₂.
- Is er voor de extractiesectoren een verslag betreffende het stofgehalte? Een controle van de concentratieniveaus?
- Wordt er voor de verwerkende sectoren, zoals het uithouwen of versnijden, en voor de sectoren die silicium als grondstof gebruiken, aandacht besteed aan collectieve bescherming?
- Wordt voor de sectoren die silicium als grondstof gebruiken (composietsteen, ...) vervanging overwogen?
- Is het comité betrokken bij de keuze van de individuele beschermingen, waar collectieve beschermingen (bv. luchtafvoer) technisch niet haalbaar zijn?
- Zijn de gezondheidsonderzoeken aangepast aan de blootgestelde werknemers?
- Een röntgenfoto van de borstkast is verplicht (Koninklijk Besluit van 28/5/2003).
- Werken in een vochtige omgeving vermindert het stofgehalte. Kan deze maatregel worden uitgevoerd?
- In het globaal preventieplan en in het jaarlijks actieplan voorstellen opnemen om de blootstelling aan silicium te verminderen. De bedrijfsarts bij deze gesprekken betrekken.
- ...

Gewestelijke afdelingen

ANTWERPEN - WAASLAND

Van Arteveldestraat 17
2060 ANTWERPEN
03/220.68.11
ac.antwerpen-waasland@accg.be

MECHELEN - KEMPEN

Werft 57
2440 GEEL
015/29.90.20
ac.m+k@accg.be

BRIO

Zuidstraat 22 bus 22
8800 ROESELARE
051/26.00.79
brio@accg.be

KORTRIJK

Conservatoriumplein 9
8500 KORTRIJK
056/26.82.68
ac.kortrijk@accg.be

BRUSSEL—VLAAMS BRABANT

rue Watteu 2
1000 BRUSSEL
02/512.79.78
accg.bxl-vlaamsbrabant@accg.be

LIMBURG

Gouverneur Roppesingel 55
3500 HASSELT
011/22.25.47
ac.limburg@accg.be

OOST-VLAANDEREN

Steendam 44
9000 GENT
09/265.97.50
ac.oostvlaanderen@accg.be

HOOFDZETEL - FEDERAAL

Hoogstraat 26-28
1000 BRUSSEL
02/549.05.49
info@accg.be

www.accg.be

ABVV
Algemene Centrale
Samen sterk